

'Zwak en sterk'

Lezing: Uit preek 76 van Augustinus

Laten we eens goed kijken naar Petrus, een van de meer eerbiedwaardige leden van de Kerk, en laten we proberen onderscheid te maken tussen wat hij van God heeft en wat hij van zichzelf heeft.

De ene keer gelooft hij, de andere keer twijfelt hij. De ene keer bekent hij dat Christus onsterfelijk is, de andere keer is hij bang dat Christus sterft. Zoals de Kerk van Christus sterke leden heeft, zo heeft zij ook zwakke. Zonder sterke leden kan zij niet bestaan, zonder de zwakke evenmin. Daarom zegt de apostel Paulus ook: 'Wij, de sterken, hebben de plicht de last van de zwakken te dragen.'

Als Petrus zegt: 'U bent de Christus, de Zoon van de levende God', verwijst hij naar de sterken. Maar als hij in angst zit en twijfelt en niet wil dat Christus lijdt, verwijst Petrus naar de zwakken in de Kerk. In die ene apostel, Petrus, de eerste in rang onder de twaalf apostelen, de voornaamste, de persoon in wie de Kerk vooraf werd uitgebeeld, moesten beide groepen worden aangeduid: de sterken en de zwakken. Zonder die twee groepen is er namelijk geen Kerk. Op bevel van de Heer liep Petrus over het water, in het besef dat hij dat uit zichzelf niet kon. Uit geloof kon hij iets wat de menselijke zwakheid niet zou lukken. Zo zijn de leden van de Kerk sterk. Let goed op, luister, probeer te begrijpen en in praktijk te brengen. Het kan natuurlijk nooit de bedoeling zijn dat de sterken zwak moeten worden. Nee, we moeten ervoor zorgen dat de zwakken sterk worden. Wat velen er echter van weerhoudt om sterk te worden, is dat ze te vroeg gaan denken dat ze al sterk zijn. Niemand zal van God kracht krijgen, behalve degene die beseft dat hij zwak is.

Evangelie: Matteüs 14, 22-33

Na de broodvermenigvuldiging dwong Jezus zijn leerlingen in de boot te gaan en alvast naar de overkant te varen, terwijl Hij het volk naar huis zou zenden. Toen Hij het volk had weggezonden, ging Hij de berg op om in afzondering te bidden. De avond viel en Hij was daar alleen. De boot was reeds een heel eind uit de kust verwijderd en werd geteisterd door de golven, want zij hadden tegenwind. Tegen de morgen kwam Jezus te voet over het meer naar hen toe. Maar toen de leerlingen Hem zo over het meer zagen gaan, raakten zij van streek omdat zij een spook meenden te zien en zij begonnen van angst te schreeuwen.

Maar Jezus zei onmiddellijk tot hen: 'Weest gerust, Ik ben het. Vreest niet.' 'Heer, - antwoordde Petrus - als Gij het zijt, zeg mij dan dat ik over het water naar U toe moet komen.' Waarop Jezus sprak: 'Kom!' Petrus stapte uit de boot en liep over het water naar Jezus toe. Maar toen hij merkte hoe hevig de wind was, werd hij bang; hij begon te zinken en schreeuwde: 'Heer, red mij!' Terstond stak Jezus zijn hand uit en greep hem vast, terwijl Hij tot hem zei: 'Kleingelovige, waarom hebt ge getwijfeld?' Nadat zij in de boot gestapt waren, ging de wind liggen.

De inzittenden wierpen zich voor Hem neer en zeiden: 'Waarlijk, Gij zijt de Zoon van God.'

Overweging

In de eerste lezing bij deze Augustinus-viering, hoorden we hoe hij - Augustinus - zich helemaal op de apostel Petrus concentreert in zijn uitleg van het evangelie. Augustinus is een zeer goede mensenkenner en hij beschouwt Petrus van alle kanten: zijn karakter, zijn geloof, zijn twijfels en zijn vaste vertrouwen in Jezus de Heer. Zo zijn wij ook!

Boeiend dat Augustinus zo diep in iemands leven kan treden, en dát van zijn toehoorders tot geloof te brengen. Zwakke zondige mensen bestemd om verloren te gaan, worden gered en leven bij en door de eeuwige God. Deze gedachte komt steeds terug bij Augustinus.

Wanneer wij eerst het gelezen evangelie even beschouwen, komen wij later weer terug bij Augustinus en Petrus.

Ná de brood vermenigvuldiging wilde het volk Jezus tot aards koning uitroepen. Jezus wil dit niet, het wonder had het volk ertoe moeten brengen hen te doen geloven en belijden dat Jezus de Zoon van God is. Koning worden, aardse koning was niet zijn reden om hun brood te geven. Hun geloof bleek zwak. Als de leerlingen en het volk zijn weggegaan, gaat Jezus de eenzaamheid in, de berg op, symbool van Gods nabijheid, om daar te bidden. In dat gebed wil hij de wil van de Vader ervaren, horen, en die volbrengen. In absolute gehoorzaamheid doet Jezus wat de Vader hem opdraagt. Eerst bidden en dan wonderen verrichten. Het een vloeit voort uit het andere. Als de leerlingen op het meer zijn, komen ze in grote moeilijkheden, zware storm! De boot kan breken en zinken.

In deze dramatische situatie, waar de apostelen menselijkerwijs geen redding meer zien, komt Jezus te voet over het water naar de apostelen. Zij meenden een spook te zien, totaal kapot van schrik en angst zijn ze. Dan zegt de Heer: Heb moed, weest gerust, Ik ben het. Dit zijn dezelfde woorden die hij na zijn verrijzenis bij verschijningen aan zijn leerlingen ook sprak. Het gebeuren op het meer nu komt zo in het perspectief van Pasen te staan, Jezus die lijden en dood overwon, leeft, en geeft dit leven door aan zijn vrienden. Opmerkelijk dat hier even dit toekomstbeeld al doorklinkt. Dat was het eerste wonder hier. Het tweede dat Petrus over het water naar Jezus toeloopt. De haast waarmee Petrus naar Jezus snelt, getuigt van zijn liefde en geloof in hem. Maar moeilijkheden komen, Petrus wordt Bang! dreigt te zinken. In zijn nood roept hij de Heer. Deze steekt zijn hand uit en helpt Petrus in de boot te stappen: “kleingelovige” wordt hij genoemd. Twijfel en geloof zijn de reacties van Petrus. Toen, in de boot, ging de wind liggen, zij waren gered. Dan komt de spontane belijdenis: “Gij zijt de Zoon van God”.

Augustinus zegt: Petrus liep op bevel van de Heer over het water, in het besef dat hij dit uit zichzelf niet kon. Door zijn geloof kreeg hij iets klaar, wat de menselijke zwakheid nooit klaar zou krijgen. Zo zijn zwakke leden van de kerk ook heel sterk. Twee totaal verschillende typen gelovigen, Petrus en Augustinus: Petrus de emotionele mens, impulsief, groot hart, groot gevoel, twijfelaar, onzeker. Hij heeft zelfs de Heer verraden in de Hof van Olijven om zijn eigen leven te redden. Ik ken die mens niet zei hij, toen soldaten hem vroegen of hij bij die misdadiger Jezus hoorde. Toch durfde de Heer op deze mens zijn kerk te bouwen. Hij werd ‘steenrots’ genoemd. Augustinus met zijn scherpe verstand, groot intellectueel, zoekend en tastend naar waarheid, twijfelend, bezoekt sektes, hing vreemde filosofen aan, en na lang wikken en wegen: een volledige overgave vanuit zijn hart aan de Heer Jezus. Het hart werd zijn symbool van geloof en liefde voor Jezus. Uit heel verschillende achtergrond en belevingen zijn Petrus en Augustinus tot Jezus gekomen. Bij beiden won het hart het van het twijfelen en onzeker zijn.

Eigenlijk zijn beiden in hun zoeken, twijfelen, niet weten, uitstekende voorbeelden, helpers bij zovelen in onze tijd die zoeken, onzeker zijn, niet weten waar het te vinden is: de zin van het leven. Beider levens zijn uitstekende spiegels voor zovele God zoekers in onze tijden.

Enige tijd geleden gaf de abt van het trappistenklooster in Tilburg in de krant een interview. Op de vraag van de interviewer: Wie of wat is God voor u? was het antwoord van de monnik: “god is voor mij niet die stevige rots, waar ik veilig en wel boven op zit, nee God is anders. God is voor mij een langzame ontdekking”. Een langzame ontdekking: zeer herkenbaar; het lijkt wel of de monnik zijn leven en geloof had gespiegeld aan Petrus en Augustinus. Alleen gaandeweg kunnen wij het mysterie van God ontdekken. Dat ontdekken, heel langzaam, is iets anders dan het geloof van de kerk van buiten af, aan de buitenkant op te plakken. Dat beklijft niet, dat waait weg. Van binnenuit langzaam ontdekken wie God voor je is, dan wordt je geloof stiller, bescheidener, gezuiverd en verdiepend.

Petrus en Augustinus zijn voor alle tijden. Amen.